

Verzamelen en verwerken van speeksel voor klinische studies

Voor het bepalen van o.a. DNA en hormonen wordt vaak speeksel verzameld van deelnemers om daar later de verschillende bepalingen op uit te voeren. Deze studies zijn door de Corona crisis gestopt of niet gestart. Bij de Faculteit Sociale Wetenschappen is de behoefte om de studies weer op te starten en speeksel in te zamelen.

Om dit weer mogelijk te maken zijn er diverse overleggen geweest met de afdelingen van het LUMC en de faculteiten Sociale Wetenschappen en Geesteswetenschappen om te kijken wat de mogelijkheden zijn om veilig speeksel in te kunnen zamelen en te verwerken in een periode waar de Corona crisis op zijn einde loopt maar er nog steeds kans is dat er ondanks een goede triage asymptomatische besmette patiënten en proefpersonen aan de studies gaan meedoen. Uit deze overleggen is de onderstaande werkwijze als werkbaar en veilig bestempeld.

Dit protocol is een aanvulling op het [Saliva collection protocol](#) en is gebaseerd op het protocol van de Federatie Medische Specialist (FMS). In het FMS-protocol wordt het inzamelen van speeksel niet beoordeeld als aerosol vormende handeling. De onderzoeker heeft daarom naast de verplichte wegwerphandschoenen geen extra persoonlijke beschermingsmiddelen nodig.

Voorafgaan de aan de speekselinzameling

- Alle deelnemers doorlopen de triage volgens *Vragenlijst COVID-screening Universiteit Leiden*, tenzij er op de locatie andere COVID-19 richtlijnen gelden.

Speeksel inzamelen

Voor het inzamelen van het speeksel worden bij voorkeur systemen gebruikt waarbij er geen speeksel “in een potje of buisje gespuugd” hoeft te worden. Echter, wanneer binnen dezelfde studie in het verleden al speeksel is afgenomen op een bepaalde manier, wordt geadviseerd dezelfde methodiek en materialen als in het verleden te blijven gebruiken.

- Het inzamelen van speeksel mag op alle onderzoekslocaties worden uitgevoerd;
- Indien mogelijk staat er tussen de onderzoeker en de deelnemer een perspex scherm dat ook aan de zijkanten afscherming geeft. De onderzoeker kan dan tijdens het inzamelen van speeksel door de deelnemer nog aanwijzingen geven;
- De deelnemer zamelt **zelf** het speeksel in volgens de door de onderzoeker gewenste methode.
- Nadat het speeksel in de container (buisje) zit wordt deze door de deelnemer afgesloten;
- De deelnemer desinfecteert de container aan de buitenzijde met een Incidin OxyWipe en plaatst deze daarna in een rekje of bakje;
- Wanneer de deelnemer dit niet zelf kan (denk aan jonge kinderen) dan zal de onderzoeker het speeksel afnemen zoals beschreven in het Saliva collection protocol;
- Wanneer de deelnemer nog andere materialen zal aanraken, of de onderzoeksruimte verlaat, past de deelnemer handhygiëne toe.

Na het speeksel inzamelen

- De onderzoeker reinigt het tafeloppervlak, het perspexscherm en alle andere onderdelen die mogelijk met speeksel verontreinigd zijn met een Wecolinedoekje.
- De samples worden zo snel mogelijk in de toegewezen vriezer opgeslagen.

- Desinfecteer de containers voordat deze in de vriezer worden opgeslagen. Vermeld ook duidelijk en goed zichtbaar (zowel op de buitenkant als binnen in de vriezer) dat dit speeksel tijdens de COVID-19 periode afgenomen is.
- De onderzoeker pas handhygiëne toe nadat deze het rekje in de vriezer heeft gedaan (of in een (koel)tas als direct in de vriezer plaatsen niet mogelijk is).
- Bij de analyse aanvraag bij het lab moet duidelijk vermeld worden dat het speeksel tijdens de COVID-19 periode is afgenomen en dat het lab zelf maatregelen dient te nemen om het mogelijk aanwezige virus te inactiveren.
- Aan de transporteur moet worden gemeld dat de verzending mogelijk COVID-19 besmet materiaal bevat.